

De eruditione principum necnon alia

Mitte 15. Jh. Domstift Basel
 R.J. Schneider, *The medieval circulation of the 'De morali principis institutione' of Vincent of Beauvais*, in: *Viator* 22 (1991), S. 214-216.

lr Notae et excerpta quaedam

"Consilium est dubitationis remedium ...; vtinam saperent tria preterita s. bonorum obmissionem ...; >Gregorius< O bone ihesu amor tuus non est ociosus, qui te diligunt ...; ...; Melius est cauere quam pauere. vtilius est erubere quam pauescere. Turpis est inopia que nascitur de gloria ... (proverbia); ...; ... - ... vbi non est gubernator dissipabitur populus. Salomon."

lv leer.

2r-100r Guilelmus Peraldus O.P., de eruditione principum

">Incipit prologus in librum erudicionis principum< cum pars illustris ecclesie sit cetus principum et multum ab eis dependeat ... - ... ad modicum tempus fuerit associata. Liber erudicionis principum explicit. Benedictus deus qui incepit et compleuit amen." - Kaeppli, *Scriptores* 2, 150f. Nr.1626 (diese Hs. genannt); Druck: Thomas Aquinas, *Opera omnia* ed. S.E. Fretté 27, Paris 1875, 551-673.

100v-108v Ps. Albertus Magnus O.P., ~~liber~~ de potentiis animae

">Incipit liber de viribus anime editus ab alberto Magno etc.< sicut dicit damascenus impossibile est substanciam esse ex parte aliqua naturali ... - ... liberum arbitrium que comprehendit vtrumque. Est enim facultatis etc. Explicit liber de viribus anime editus a fratre alberto theutonico de ordine predicatorum." - Grabmann, *Werke*³, 402; Druck: B.Geyer, *Die Albert dem Grossen zugeschriebene Summa naturalium* (Beitr. Gesch. Phil. MA 35,1), Münster 1938, 38*-62*.

108v-115v Bonaventura O.F.M., de triplici via

"^eCce descripsi eam tibi triplicem (Prov. 22,20). Cum omnis sciencia gerat trinitatis insigne ... - ... per osculum et dilectionem et hec cheraphyn. Et sic est finis. >Explicit liber Bonauenture *Ministri generalis ordinis fratrum minorum qui trinarium dicitur*

eo quod de triplici via ad sapienciam tractetur in ipso. Benedictus deus. Te precor adonay miserere [...] / Lector amore dei sepe memento mei. <" - [...] ein Wort radiert. - Vgl. Meyer-Burckhardt 2,74 zu B VIII 29, 71ra; Druck: Opera 8, Quaracchi 1898, 3-18 (diese Hs. erwähnt ebd. S.XIII als A VIII 26).

116r-v Notata tria

"Nota consilium beati anselmi pro laborantibus in extremis quod interrogatur infirmus de Sex questionibus sequentibus ...; Nota quod octo sunt merita visionis corporis christi secundum beatum augustinum in libro xj de ciuitate dei ...; Timor ut ait augustinus est fuga mundi ... - ... tamen se a peccato abstinet ne ipsum offendat."

117r-119v leer.

120r-140v Iohannes Gualensis O.F.M., breuiloquium philosophorum de virtutibus antiquorum principum

"quoniam misericordia et veritas ... (prov.20,28), ymmo quatuor virtutes Cardinales s. prudentia ... - ... veritas in promisso vita in premio ad quod nos perducatur qui ... amen." - Glorieux, Maîtres 2, 115 Nr.322b (diese Hs. nicht genannt); Druck: z.B. Venedig 1496 (Hain 7446), 240ra-259vb (hier ohne den Schlusssatz "prout ait Hugo ... ego vita Amen").

140v-141r Collectionis cuiusdam exemplorum de virtutibus pars

"Blandum eciam malum luxuria quam accusare aliquanto facilius est quam vitare ...; Socrates humane sapientie quasi quoddam terrestre oraculum nichil vltra petendum a dijs ...; (141r) Idem s. socrates expedita et compendiaria via eos ad gloriam peruenire dicebat ...; Appollo cuidam regi nomine giges insolenter fulgore fortune sue gloriantis ...; Transgrediar ad saluberrimam partem animi moderacionem ... - ... Itaque effectus suos in claris viris recognoscat."

141v-145r Martinus Bracarenensis episcopus, formula vitae honestae

"gloriosissimo et tranquillissimo et insigni catholice fidei predito pietate mironi regi Martinus episcopus. Non ignoro clementissime rex

flagrantissimam tui animi sitim sapiencie insaciabiliter poculis
inhiare ... - ... deuitet insaniam aut deficientem puniat al. con-
tempnat ignauiam, et sic est finis sit laus et gloria trinis."

- Druck: Opera omnia ed. C.W. Barlow (Papers and monographs of the
American academy in Rome 12), New Haven 1950, 236-250.

145r-v Excerpta et notata

(145r) ">Salomon< ponam in luce scienciam ...; >Tulius< particio
perspicuam et illustrem totam oracionem facit ...; >Seneca< facilius
per partes in cognicionem tocius adducimur ... - ... comprehendere
sub exiguo."

(145v) ">Abusura seculi< Recessit lex a sacerdotibus, iusticia a
principibus ... - ... heu quod egenus ignoratur. hec Bernardus."

"Ridicula res est speculator cecus precursor claudus prelatus
negligens ... - ... amicus viciorum hostis virtutum. hec sunt que
hominem excecant et a deo separant." (nach Cl. 626^v ist Autor ein Gilbertus)."

Vincentius Bellovacensis O.P., de morali principis institutione

146r-216v Tractatus de corpore rei publicae, pars I

">De corpore rei publice< sicut dicit apostolus ad Romanos xij multi
vnum sumus corpus ... - ... hec in generali de institutione principis
et qualiter in potencia et sapiencia et bonitate formari debeat ad
ymaginem trinitatis in hac prima parte huius operis disseruimus, nunc
autem ab hijs que necessaria sunt principi ad ordinationem vite ipsius
et actuum Secunde partis exordium capiamus." - W. Berges, Die Fürsten-

spiegel des hohen und späten Mittelalters (Schriften des Reichsinstituts für ältere deutsche
Geschichtskunde 2) Leipzig 1938, 30 6 ff.; Druck hier nicht vorhanden; Schneider a.O. 198f.
217r-218v leer.

219r-v Excerpta varia

">Tulius de accidia dicit< Sed nescio quoniam verum est quod
in andria familiaris mens dicit Obsequium amicos veritas odium parit ...
- ... quam in publicam nocionem deduceret etc."

220r-227r Ordo missae secundum usum Romanum

(220r-222r) "Incipit ordo agendorum et dicendorum a sacerdote in
missa priuata in feriali iuxta consuetudinem Romane curie<

Indutus planeta sacerdos stat ante gradum altaris ... - ... bene-
dicat vos pater et filius. R. amen. Deo gracias." - Haymode Favers-

ham OFM, rubricae missae. Druck: Sources of the modern Roman
liturgy ed. S. J. P. van Dijk 2 (Studia et documenta Fran-
ciscana 2), Leiden 1963, 3-14.

Liturg.

(222r-227r) ">Sequuntur dicenda per sacerdotem quando si induit ad celebrandum missam et primo quando lauat manus < Largire sensibus nostris omnipotens ... - ... et per te cepta finiatur per christum dominum nostrum amen."

*Dianola
per sacerdot.
in missa*

227v-232v Casus paenitentiales

(227v-231v) ">De penitencijs iniungendis < Que penitencia sit pro peccatis singulis iniungenda. Respondeo secundum Ray. § xliij Sequitur de 3° et sequenti Et hosti. § xxij Que penitencia. Circa hoc sunt diuerse opiniones ... - ... Omnia ista suprascripta quere in summa Iohannina libro 3° titulo 34° de penitencijs et remissis q.cxxv. >Expliciunt canones penitenciales<". - Vgl. Michaud-Quantin, Sommes de casuistique 91 u. Index.

(231v-232r) "Item sciant sacerdotes quod licet in priuata penitencia pro occultis delictis regulariter possint imponere penitentiam ... - ... videre in suo repertorio."

(232r-v) ">Casus papales < Item sunt quidam casus papales in quibus nec episcopus nec alius inferior se potest intromittere. Et sunt isti ... - ... quod certa crimina ad episcopum remittantur."

233r-290v Cicero, de officiis libri tres

(233r-288r) ">I^{ns.} Marci Tullij Ciceronis de officijs liber primus feliciter incipit. Quod volens proficere ... Capitulum primum < Quamquam te Marce fili ... - ... si talibus monimentis preceptisque letabere. >Explicit Tullius de officijs<". - Darunter Walther, Init. carm.19546.

(288v-290v) ">Incipiunt tituli primi libri tullij de officijs < Quod volens proficere tam in philosophia quam in eloquencia vti debet litteris grecis ... - ... si preceptis letabitur. >Expliciunt tituli tocius libri Tulij de officijs extracti per Reuerendissimum in christo patrem dominum Io. Card. tituli sancti Calixti in sacro Basiliensi concilio de anno domini M^occcc xl*l*ij<". - Autor: Io-hannes de Segobia.

Lo

290v-292v Excerpta et notata varia

(290v) ">nomina nouem musarum et interpretatio earundem< ...; >In eleuacione corporis christi dicantur hij versus< christi corpus aue ...; ... - ... nichil amicicia prestabilius putetis."

(291r-v) "Nota ad intellectum multorum dictorum in autoribus et principaliter ad intellectum autorum gentilium quod poete fingunt quod apollo sit quidam deus ... - ... habere specialem modum ministrandi scienciam etc." - De Apolline et septem musis.

(291v-292v) ">Ouidius< mille licet venias musis comitatus homere / ...; ... - ... virgilius claruit tempore pompeij." - Enthält 292v drei Exordia philosophischer Universitätsreden.

293r-361v Iohannes Nider O.P., consolatorium timoratae conscientiae

>Ihs. In nomine sancte et indiuidue trinitatis amen. Incipit consolatorium timorate consciencie fratris Io. Nider sacre theologie professoris de ordine fratrum predicatorum. prologus< Apud disciplinas reperimus phisicas diuersis morbis corporum medicos tradidisse antidota ... - ... nichil aut modicum auctori manebit. >Explicit consolatorium timorate consciencie fratris Io. Nider sacre theologie professoris ordinis predicatorum<". - Th.Kaeppli, Scriptorum 2,501f. Nr.2535 (diese Hs. genannt); Druck: z.B. Hain 11806.

362r-364v Exhortatio ad clerum contra nimias praebendas et diuitias

"Quamuis dignum sit et debitum ut queuis ecclesia suorum decretaret (?) numerum (?) prebendariorum ut amplior prestanciorque diuinus uerbi cultus resultet ... - ... quod vobis est a mundi origine preparatum ad quod nos perducatur ... amen."

365r-v leer.

Papier; 14 . 21; 365 Bl. (eingehfteter Zettel: 111 bis).

1-145.219-365: Schriftraum 8,5-9 . 14-14,5; 33-40 Zeilen; Hybrida currens, Mitte 15. Jh.; 220-361 rubriziert, rote Titel; 111 bis u. 145v Zusätze von anderer Hand. - 146-218: Schriftraum 8,5 . 14,5; 26-28 Zeilen; Hybrida, Mitte 15. Jh.; rote Titel. - 219-365: s.l-145.

Einband 15. Jh., gelbliches Leder mit Streicheisenlinien; je 4 Eckbe-
schläge ^(Winkel) aus Messing; eine Schliesse fehlend; Spiegel Perg.-Frgm.
(Schrift verdeckt); ehemals Catenatus (Spuren am hinteren D. oben);
auf dem vorderen D. Perg.-Titelschild mit alter Signatur und Pro-
venienzeintrag.

Aus dem Domstift Basel (kein Eintrag; alte Signatur I viij) als
Geschenk des Bischofs Johannes von Venningen (Eintrag auf dem
Titelschild des vorderen D.s).